

Success for All

N E D E R L A N D



Leerkrachthandleiding

M6

Fictie

Les 1 - 10 : 'Wie heeft het gedaan?'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Wie heeft het gedaan?' – Ana Gallo en Victor Escandell.....	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	20
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	23
Les 6.....	24
Les 7.....	26
Les 8.....	28
Les 9.....	30
Les 10.....	34
Antwoorden bij het teamboekje	37
Antwoorden toetsen	41
Kopieerbladen	45

Overzicht 'Wie heeft het gedaan?' – Ana Gallo en Victor Escandell

Les	1-5	6-10
Bladzijden	Blz. 4 t/m 35	Blz. 36 t/m 63
Woorden van de week	analyseren de casus over het hoofd zien (uitdrukking) de routine de generator bemachtigen opklaren de begane grond eigenaardig voor dag en dauw (uitdrukking) het ochtendgloren (uitdrukking) de antiekwinkel	de maffiosi de teug de kerker meedogenloos de sultan de oase dralen de vallei in de ban van (uitdrukking) weerklinken (weerklinkt) in acht nemen (uitdrukking) de katrol
Lezen en team-opdrachten	Betekenenissen opzoeken in het (spreek-)woordenboek. In eigen woorden uitleggen: Hints en zinnen benoemen die naar het goede antwoord leiden. Bedenken welke vragen je kunt stellen om tot het goede antwoord te komen.	Betekenenissen opzoeken in het (spreek-)woordenboek en een tekening maken van een 'oase' en een 'vallei'. Hints en zinnen benoemen die naar het goede antwoord leiden. Bedenken welke vragen je kunt stellen om tot het goede antwoord te komen.
Toets-opdrachten*	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 5 meerkeuzevragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten**	Vrij schrijven: Een raadsel verzinnen en uitwerken.	Verslagen: Een boekrecensie schrijven.

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Kies in dat geval de eerste opdracht en verspreid deze over les 5 en les 10.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Wie heeft het gedaan?' - Ana Gallo en Victor Escandell

Een boek om je met vrienden of familie te vermaken, of om alleen mee aan de slag te gaan. Voor detectives-in-de-dop. Soms is er wel degelijk iemand vermoord, maar soms zijn het ook heel gewone dingen die je in dit boek voor grote raadsels plaatsen: een regenbuitje, een lift, de overburen...

25 mysteries die je brein doen kraken. Vind jij uit hoe de vork in de steel steekt? Denk logisch na of gebruik je verbeelding. Plezier verzekerd!

De lesdoelen van les 1-5:

'Wie heeft het gedaan?' - Ana Gallo en Victor Escandell blz. 4 t/m 35	
Fictie: raadsels/ spannend/ humor	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier in het oplossen van de raadsels. - De leerlingen kunnen vaste patronen en structuren ontdekken en zo verbanden leggen om de raadsels op te lossen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen. - De leerlingen kunnen aangeven of de woorden 'eigenaardig' en 'gewoon' synoniemen zijn of niet. - De leerlingen kunnen de uitdrukkingen opzoeken in het spreekwoordenboek en de betekenissen noteren op de studiewijzer 'Uitdrukkingen en spreekwoorden'. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.
Begrijpend lezen (vraag & antwoord):	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel naar het goede antwoord leidt. - De leerlingen kunnen een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.
Schrijven/taalverzorging	
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een raadsel bedenken met een verrassende clou.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Wie heeft het gedaan?' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met boeken, werkschriften, teamboekjes en voldoende kopieën teamwoordbonnen*.
- Leg per team een A4 klaar (les 1).
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen'* en dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 2x de studiewijzer 'Uitdrukkingen en spreekwoorden'* klaar.
- Leg de kopieerbladen 'betekenisvolle zinnen'* klaar (les 3).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 4).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 4 - facultatief).
- Leg per team het kopieerblad les 5 (vergroot op A3) of een A3 klaar (les 5).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	analyseren	4	<i>Iets grondig onderzoeken en erover nadenken.</i>
1.	de casus	4	<i>Een gedetailleerde beschrijving van een situatie.</i>
1.	over het hoofd zien (uitdrukking)	6	<i>Iets of iemand niet opmerken.</i>
1.	de routine	10	<i>Ergens ervaring in krijgen doordat je steeds hetzelfde doet.</i>
2.	de generator	15	<i>Een machine die energie (meestal elektriciteit) opwekt.</i>
2.	bemachtigen	16	<i>Met veel moeite iets krijgen.</i>
2.	opklaren	17	<i>Vrolijker kijken of minder bewolkt worden.</i>
2.	de begane grond	18	<i>De benedenverdieping.</i>
3.	eigenaardig	20	<i>Een beetje vreemd.</i>
3.	voor dag en dauw (uitdrukking)	22	<i>Voor het aanbreken van de dag, heel vroeg.</i>
3.	(bij) het ochtendgloren (uitdrukking)	23	<i>Het doorbreken van het licht bij het begin van een nieuwe dag.</i>
3.	de antiekwinkel	24	<i>Een winkel waar oude, waardevolle kunstvoorwerpen van minstens 100 jaar oud verkocht worden.</i>



Les 1

Samenwerk vaardigheid

Lesdoel

- Door de teams te bepalen.
- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
- De leerlingen kunnen aangeven of de woorden 'eigenaardig' en 'gewoon' synoniemen zijn of niet.
- De leerlingen kunnen de uitdrukkingen opzoeken in het spreekwoordenboek en de betekenissen noteren op de studiewijzer 'Uitdrukkingen en spreekwoorden'.
- De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 4 t/m 13
- Groepsvormingsactiviteit nr. 9 (zie Gebruikswijzer), A4 en potloden per team
- voorspelkaart en dobbelsteen per team
- woordmuur
- teamboekje, les 1-5
- per team 2x de studiewijzer 'Uitdrukkingen en spreekwoorden'
- werkschrift, woorden van de week

INTRODUCTIE

1. Terugblik. Kijk met de groep terug op het boek dat in de vorige weken gelezen is door te vragen wat ze van dat boek (en de teamopdrachten) vonden. "Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden ... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Vandaag gaan we een nieuw boek lezen, het heet 'Wie heeft het gedaan?'. Voordat we gaan voorspellen waar dit boek over gaat, gaan we samen een tekening maken."

Bied groepsvormingsactiviteit 9 aan.

tijd

10 minuten

VOORSPELLEN: NIEUW BOEK

Doel: De leerlingen kunnen op basis van aanwijzingen voorspellen waar het verhaal over gaat en wat het schrijfdiel van de auteur is.

tip

1. Uitleg. "Vandaag beginnen we te lezen in een nieuw boek. Door het boek te bekijken kunnen we al een beetje bedenken waar het boek over gaat. Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort." *Besprek met de kinderen welke kant ze van de voorspelkaart moeten gebruiken (fictief).*

GH

2. Opdracht. "Zoek de aanwijzingen op in het boek en overleg wat jullie teamantwoord is. Je mag nog niet onder de flapjes kijken. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek." **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op en waardeer de antwoorden met punten.** "Tijdens les 5 gaan we kijken of er al een voorspelling uit is gekomen."

///

tip

Schrijf de voorspellingen op.

tijd

10 minuten

DDU

3. Schrijversdoel. "Met welk doel heeft Victor Escandell dit boek geschreven denk je?" **DDU.** "Het is een fantasieboek met veel humor en spannende raadsels. De schrijver wil ons dus

tip vermaken. Maar tegelijkertijd wil hij ook dat goed nadenken, en dat we verder kijken dan ons neus lang is.” *Verhelder dit spreekwoord.*

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
 2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

tijd 10 minuten
 klaar woordenlijst aanvullen

3. **Woorden van de week.** “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste vier woorden weten. Het eerste woord is ‘analyseren’. Dat is een werkwoord. Ik heb wel eens van het woord ‘analyse’ gehoord. Als ik jullie toetsen nakijk en invul in een schema, komt daar een analyse uit. Wat weten jullie van het woord ‘analyseren’? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team wat jullie weten van het woord.” **Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het team. Geef via het trekken van een lollystokje een beurt. Waardeer actief luistergedrag met punten voor het team.** “Ik schrijf dit achter het woord op de woordmuur. Nu de andere (spreek)woorden: ‘de casus’, ‘over het hoofd zien’ en ‘de routine’. Bespreek met je maatje/team wat je weet van deze woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.**

GH
 ///

GH
 ///

→ Noteer de suggesties op de woordmuur.
 tip Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.

4. **Woordenlijst.** “Na het lezen vul je de woordenlijst van week 1 verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Bij de afronding van de les/bij les 5 (naar keuze) gaan we de mooie zinnen van de teambonnen bespreken.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven of de woorden ‘eigenaardig’ en ‘gewoon’ synoniemen zijn of niet, kunnen de uitdrukkingen opzoeken in het spreekwoordenboek en de betekenissen noteren op de studiewijzer ‘Uitdrukkingen en spreekwoorden’. Ze kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

1. **Uitleg.** “De teamopdrachten van deze week gaan zoals altijd over de woorden van de week en deze week én volgende week gaan we opdrachten maken die horen bij de strategie ‘vraag & antwoord’. Eigenlijk is dit hele boek al ingericht op deze strategie. Elk raadsel is een vraag en onder de flapjes staat het antwoord. Maar eigenlijk wil de schrijver dat je niet gelijk het antwoord onder het flapje gaat lezen. Hij wil dat je jezelf meer vragen gaat stellen en écht op zoek gaat naar het antwoord. Welke vragen kan je jezelf stellen om een raadsel op te lossen?”

DDU **DDU.** “Als je een raadsel wilt oplossen is het belangrijk dat je alles aandachtig leest en herleest. Misschien heb je iets gemist de eerste keer dat je het las. Ook moet je goed naar de plaatjes kijken. Hier heeft de schrijver ook hints in verborgen. Dit boek is een bijzonder boek, omdat elk raadsel eigenlijk een klein verhaaltje is. Ik lees de inleiding alvast aan jullie voor.” **Lees bladzijde 4 t/m 6 voor. Let op: sla bladzijde 7 over, op deze manier wordt niet in deze handleiding gewerkt. Vertel dit ook aan de leerlingen.** “Lees straks eerst de teamopdrachten goed door. Lees dan de twee raadsels. Let op: lees het antwoord onder het flapje van het raadsel ‘Wat deed jij hier?’ nog niet! Jullie gaan dit samen als team oplossen volgens de regels op bladzijde 6. Laten we deze regels nog eens doornemen.” **Lees de regels op bladzijde 6 ‘met je familie’ nog eens voor. Schrijf ze eventueel op het bord.** “Na het lezen bepalen jullie wie de onderzoeksdirecteur is. Hij of zij mag straks als enige het antwoord lezen en ‘ja’ of ‘nee’ antwoorden op jullie vragen. Als jullie het raadsel opgelost hebben schrijven jullie de hints op

in het teamboekje. Jullie kunnen weer punten verdienen door goed samen te werken.” **Geef tijd voor het lezen van de teamopdrachten, het plannen en het bepalen van de onderzoeks-directeur.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 10 t/m 13 (uitgezonderd het antwoord op blz. 13) en memo’s plakken op eventuele hints.

tijd 10 minuten

3. Maatje: memo’s vergelijken en verduidelijken.

tijd 5 minuten

4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 12 en 13 en het uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 20 minuten

5. Groep. Als de teams de opdrachten bij de woorden van de week af hebben, laat ze dan vertellen of de woorden ‘eigenaardig’ en ‘gewoon’ synoniemen zijn of niet en wat de uitdrukkingen betekenen. Laat ze ook vertellen welke hints bij het raadsel ‘Wat deed jij hier?’ ze tot het juiste antwoord hebben geleid en welke vragen goed waren om te stellen.

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip *Zie handleiding: ‘Antwoorden bij het teamboekje’.*

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH **1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. Heb aandacht voor het oplossen van het raadsel en hoe de samenwerking verliep. Vraag ook welke hint ze uiteindelijk naar het goede antwoord leidde. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. Woorden van de week. “De eerste vier woorden zijn de woorden die in de tekst van vandaag staan. Als het goed is weten we nu wat de woorden betekenen. Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Dat kan op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.**

/// **Elk team dat het woord goed raadt of woord goed uitlegt: punten.**

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- voorspellen nieuw boek
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten



Les 2

Lesdoel - De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

Materialen - 'Wie heeft het gedaan?', blz. 14 t/m 19
- teamboekje, les 1-5
- werkschrift, woorden van de week

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- voorspellen nieuw boek
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

tijd klaar 5 minuten
woordenlijst aanvullen

GH **1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.**

→ **2. Woorden van de week.** "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
"De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Overleg in je team welk woord jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

1. Uitleg. "Tijdens les 1 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag en tijdens les 3 heb je nog de tijd voor het afmaken van de opdrachten. Voordat je in het boek gaat lezen, lees je de opdracht in het teamboekje nogmaals goed door. Overleg welke opdrachten jullie vandaag gaan maken. Dat schrijf je op bij planning. De opdracht van vandaag gaat op dezelfde manier als de opdracht die bij les 1 hoorde. Eerst gaan jullie zelfstandig lezen. Let op: je mag nog niet het antwoord op bladzijde 19 lezen! Alleen de nieuwe onderzoeksdirecteur mag dit. Nadat jullie het raadsel hebben opgelost door goede vragen te stellen, gaan jullie weer verder met de teamopdrachten. Denk aan de tips en tops die je bij les 1 gekregen hebt van de groep. Gebruik die bij de opdrachten van vandaag."

2. Zelfstandig lezen: blz. 14 t/m 19 (uitgezonderd het antwoord op blz. 19) en memo's plakken op eventuele hints.

tijd 20 minuten

3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.

tijd 5 minuten

	4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 18 en 19 en het uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	20 minuten
GH	5. Groep. Laat de teams vertellen welke hints ze tot het juiste antwoord hebben geleid en welke vragen goed waren om te stellen. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Heb aandacht voor het oplossen van het raadsel en hoe de samenwerking verliep. Vraag ook welke hint ze uiteindelijk naar het goede antwoord leidde. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
GH	2. Woordmuur. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep.” Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.
///	Elk team dat het woord goed raadt of woord goed uitlegt: punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten



Les 3

- Lesdoel**
- De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.
 - De leerlingen kunnen een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.

- Materialen**
- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 20 t/m 27
 - teamboekje, les 1-5
 - werkschrift, woorden van de week
 - kopieerblad, les 3 ('betekenisvolle zinnen')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.**
- tijd** 5 minuten
- klaar** woordenlijst aanvullen
- 2. Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**
- GH**
-
- ///**
- 3. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt en een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.

- 1. Uitleg.** "Net als bij les 1 en 2 neem je, voordat je in het boek gaat lezen, de opdrachten in het teamboekje goed door. Overleg welke opdrachten jullie vandaag gaan maken. Dat schrijf je op bij planning. De opdracht van vandaag gaat op dezelfde manier als de opdracht die bij les 1 en 2 hoorde, alleen komt er een opdracht bij. Bij de laatste opdracht mogen jullie zelf een raadsel uitkiezen die jullie al eerder hebben gelezen. Jullie gaan vervolgens vragen opschrijven die iemand kan stellen om tot het goede antwoord te komen. Dit moeten goede vragen zijn. Is 'Wie heeft het gedaan?' een goede vraag?" **DDU.** "Op zich zou dit een goede vraag zijn, maar dan breek je de spelregels. De onderzoeksdirecteur mag alleen 'ja' of 'nee' zeggen. De vraag moet dus een gesloten vraag zijn. Je kan bijvoorbeeld zeggen: 'Heeft Pietje het gedaan?'. En als de onderzoeksdirecteur dan 'nee' zegt, kan je naar het volgende personage gaan: 'Heeft Klaasje het dan gedaan?' Maar zijn dit echt goede vragen? Waarom wel of waarom niet?" **DDU.** "Als je vragen op deze manier stelt, is het oplossen van een raadsel niet zo veel aan. Je kan het veel
- DDU**
- DDU**

spannender maken door bijvoorbeeld te vragen of je op de afbeeldingen moet letten, of op de tekstwolkjes. Of je vraagt of het te maken heeft met een plaats of een tijd. Ook spelen de weersomstandigheden vaak een belangrijke rol. Ga nu weer zelfstandig lezen. Let op: je mag nog niet het antwoord op bladzijde 24 lezen! Alleen de nieuwe onderzoeksdirecteur mag dit. Nadat jullie het raadsel hebben opgelost door goede vragen te stellen, gaan jullie weer verder met de teamopdrachten. Denk aan de tips en tops die je bij les 2 gekregen hebt van de groep. Gebruik die bij de opdrachten van vandaag.”

2. Zelfstandig lezen: blz. 20 t/m 27 (uitgezonderd het antwoord op blz. 24) en memo’s plakken op eventuele hints.

tijd 20 minuten

3. Maatje: memo’s vergelijken en verduidelijken.

tijd 5 minuten

4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 24 en 25 en het uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 20 minuten

GH **5. Groep. Laat de teams vertellen welke hints ze tot het juiste antwoord hebben geleid. Vraag ze welke casus ze hebben uitgezocht en welke vragen iemand kan stellen om tot het goede antwoord te komen. Laat andere teams nadenken over nog meer goede vragen bij die casus.**

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.

GH **1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. Heb aandacht voor het oplossen van het raadsel en hoe de samenwerking verliep. Vraag ook welke hint ze uiteindelijk naar het goede antwoord leidde. Bespreek de opdrachten die zijn beoordeeld. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.**

2. Woorden van de week. “Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met de betekenisvolle zinnen. Bij elke zin past een woord van de week. Lees de zin goed en bepaal welk woord hier het best bij past.” **Geef tijd voor het maken van het werkblad.**

facultatief **(Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)**

Laat de leerlingen per zin steeds hardop het antwoord geven. Ga naar de volgende zin als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
- logboekje: “Voor de volgende les weer meenemen naar school!”



Les 4

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?' blz. 28 t/m 35
- werkschrift, woorden van de week
- toetsboekje, toets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijfopdracht
- logboekje (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst, de woordmuur of het teamwoordenboek.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 28 t/m 35 en maken van de vragen.

tijd 20 minuten

klaar woordenlijst, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een raadsel met een verrassende clou verzinnen.

1. Uitleg. "Vandaag ga ik alvast de uitleg geven van de schrijfopdracht voor morgen. Jullie hebben al veel geoefend met het ontrafelen van de raadsels. Vaak merk je al tijdens het lezen dat er iets niet helemaal klopt. Dat is dan vaak de hint. Dat kan een gek zinnetje zijn of een afbeelding naar het juiste antwoord leidt. Wie kan er een voorbeeld geven van een hint die in het boek gegeven wordt door de schrijver?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om een raadsel uit te kiezen in het boek, na te denken en te overleggen met hun maatje over de hint. Geef een leerling de beurt.**

2. Opdracht. “Tijdens les 5 gaan jullie zelf een raadsel verzinnen met een verrassende clou. Een clou is de ontknoping, de kern van de grap. Deze moet dus verrassend zijn. Als je een personage iets wilt laten zeggen, dan kun je gebruik maken van aanhalingstekens. Bijvoorbeeld: Piet zegt: ‘Het wordt mooi weer vandaag.’ Je schrijft dan na het woordje ‘zegt’ een dubbele punt. Daarna een aanhalingsteken, dan precies wat iemand zegt en dan weer een aanhalingsteken. Een aanhalingsteken is een komma aan de bovenkant. Andersom kan ook. ‘Het wordt mooi weer vandaag,’ zegt Piet. Dan schrijf je in plaats van een dubbele punt, een komma.”

tip *Schrijf beide zinnen op het bord.*

tip *Open het teamboekje op het digibord en bekijk de afvinklijst.*

“Vandaag gaan jullie alvast de eerste twee punten van de afvinklijst afwerken. Denk ook alvast na over een onderwerp, dan kunnen jullie tijdens les 5 gelijk beginnen.”

tijd 5 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE & BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Opdracht. “Als het goed is heeft iedereen het logboekje weer meegenomen. Vorige week hebben jullie afgesproken welke opdracht jullie deze week thuis gingen maken. Vandaag bespreek je deze opdracht. Vertel om de beurt aan elkaar met welk boek je de opdracht gemaakt hebt en hoe je de opdracht gemaakt hebt. Daarna geef je elkaar tips & tops.”

tijd 10 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

tip *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan het een stukje lezen uit een boek van school.*

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 5 minuten

5. Groep. Bespreek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor ‘Maak de opdracht af’.

///

tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt.”

2. Lees de woorden van les 4 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden.

Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→

Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad ‘vloeiend lezen’).

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

facultatief

- boekenclub: "Wie leest volgende week?" **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: "Deze nemen jullie weer mee naar huis."

vooruitblik

- schrijf-/tekenopdracht
- teamopdrachten afmaken
- woordenlijst en teamopdrachten inleveren

tip

Speel een Brain Game naar keuze.



Les 5

Lesdoel - De leerlingen kunnen een raadsel met een verrassende clou verzinnen.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?'
- teamboekje, les 1-5
- per team kopieerblad les 5 (vergroot op A3) of een A3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)

vooruitblik

- teamopdrachten afmaken
- schrijf-/tekenopdracht
- teamboekjes en woordenlijst inleveren

WOORDEN VAN DE WEEK

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderden.

2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJVEN: RAADSEL MET EEN VERRASSENDE CLOU

Doel: De leerlingen kunnen een raadsel met een verrassende clou verzinnen.

1. Uitleg. "Tijdens les 4 heb ik al de uitleg gegeven over de schrijfopdracht van vandaag. Jullie gaan vandaag zelf een raadsel verzinnen. In dit boek is de clou vaak verrassend, je moet echt goed nadenken over de hints en ook de afbeeldingen goed bekijken."

2. Opdracht. "Lees de afvinklijst in het teamboekje door. Kies eerst samen een onderwerp en bespreek de wie-wat-waar. Verzin hierna de clou. Welke hint gaat uiteindelijk naar jullie antwoord leiden? Als jullie tevreden zijn over de kladversie, maak je de netversie op het kopieerblad of een leeg A3. Help elkaar en maak de opdracht van vandaag helemaal af. Probeer actief te werken aan jullie samenwerkdoel van deze week."

tijd 40 minuten

klaar meer tekeningen maken en deze inkleuren

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

tip *Mocht de opdracht vanwege de tijd niet af komen, laat dan de schrijfopdracht van les 10 vervallen en geef tijdens les 10 de teams de tijd om deze opdracht af te maken.*

tip *Vraag welke teams gebruik hebben gemaakt van aanhalingstekens.*

3. Groep. Laat een paar kinderen hun raadsel presenteren. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht af'. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week (noteren bij de tops in het teamboekje, les 6).

tijd 10 minuten

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

5. Afmaken teamopdrachten. Indien de opdrachten niet af gekomen zijn, geef dan tijd om dit te doen.

→

Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfoopdracht te voldoen. Bundel de raadsels eventueel in een boekje.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We zijn nu al vijf lessen bezig met het boek 'Wie heeft het gedaan?'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

GH

///

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar 'wie'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de hoofdpersonen van het boek. Hebben we het juist voorspeld?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** "Dan gaan we nu kijken naar de plaats. Waar speelt het verhaal zich af? We denken dat het verhaal zich afspeelt in (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben of iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

GH

///

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar het boek is nog niet uit. Het voorspellen is deze keer best lastig, omdat elk raadsel een kort verhaaltje is. Welke onderwerpen gaan er nog aan bod komen denken jullie?"

AFRONDING

facultatief

1. Schatkist. "In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen."

///

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

2. Woordenlijst en teamboekjes. "Vandaag levert iedereen de woordenlijst en de teamboekjes in. Deze wordt nagekeken en de punten worden opgeteld bij de punten van jullie teamlijst."

tip

Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste bladzijden genoteerd heeft en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).

3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.” **Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Maak het team van de week bij les 6 bekend.**

4. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Wie heeft het gedaan?’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Wie heeft het gedaan?’ - Ana Gallo en Victor Escandell blz. 36 t/m 63	
Fictie: raadsels/ spannend/ humor	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier in het oplossen van de raadsels. - De leerlingen kunnen vaste patronen en structuren ontdekken en zo verbanden leggen om de raadsels op te lossen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen (vraag & antwoord):	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel naar het goede antwoord leidt. - De leerlingen kunnen een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.
Schrijven/taalverzorging	
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een boekrecensie schrijven over ‘Wie heeft het gedaan?’.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Wie heeft het gedaan?’ klaar.
- Zet het digibordschema ‘Wie heeft het gedaan?’ les 6-10* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg woordenboeken klaar.
- Leg per team 2x de studiewijzer ‘Uitdrukkingen en spreekwoorden’ klaar (les 6).
- Leg de kopieerbladen ‘woordwebben’* klaar (les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9).
- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 9 - facultatief).
- Leg per team het kopieerblad ‘boekrecensie’* klaar (les 10).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	de maffiosi	37	<i>Criminelen die aangesloten zijn bij de geheime Italiaanse maffia (criminele organisatie).</i>
6.	de teug	37	<i>Vloeistof die je in één keer doorslikt.</i>
6.	de kerker	43	<i>Ondergrondse gevangenis.</i>
6.	meedogenloos	43	<i>Zonder rekening te houden met het verdriet van anderen.</i>
7.	de sultan	44	<i>Een hoge Arabische heerser in de Moslimcultuur.</i>
7.	de oase	44	<i>Plek in een woestijn (of een andere droge plek) waar water en begroeiing is.</i>
7.	dralen	45	<i>Iets langzamer doen wat veel sneller kan.</i>
7.	de vallei	46	<i>Het lage gebied tussen bergen of heuvels.</i>
8.	in de ban van (uitdrukking)	53	<i>Zo erg in iets geïnteresseerd zijn dat je aandacht alleen nog maar daarop kunt richten.</i>
8.	weerklinken (weerklinkt)	53	<i>Luid en ver hoorbaar zijn.</i>
8.	in acht nemen (uitdrukking)	54	<i>Met beleefdheid uitvoeren, iets respecteren.</i>
8.	de katrol	55	<i>Wielje waar een touw langs loopt om iets op te hijsen.</i>



Les 6

Samenwerk vaardigheid

- Door de teams te bepalen.

Lesdoel

- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen.
- De leerlingen kunnen met een tekening duidelijk maken wat de woorden 'oase' en 'vallei' betekenen.
- De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 36 t/m 43
- teamboekje, les 6-10
- werkschrift, woorden van de week
- per team 2x de studiewijzer 'Uitdrukkingen en spreekwoorden'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "De afgelopen lessen hebben jullie al veel raadsels voorbij zien komen. In sommige raadsels stonden een aantal woorden of zinnen die jullie verhelderd hebben, zoals 'buiten de box denken' of een 'Russische tsaar'. Ook hebben jullie zelf een raadsel bedacht. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week gaan we nog meer raadsels oplossen. Als de raadsels opgelost zijn bepalen we welke hint in het raadsel uiteindelijk naar het goede antwoord leidde. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van week 2."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

3. Woorden van de week. "Vandaag gaan we de eerste vier woorden bespreken in het team. Bespreek wat je samen van de eerste vier woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat ze weten over een woord." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Noteer de 'hints' achter de woorden op de woordmuur.**

GH
→
///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

4. Woordenlijst. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team vul je met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist. Aan het einde van de les/bij les 10 gaan we de mooie zinnen van de teambonnen bespreken."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek-)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis verduidelijken met illustraties en betekenisvolle zinnen, kunnen met een tekening duidelijk maken wat de woorden 'oase' en 'vallei' betekenen en kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

DDU	<p>1. Uitleg. “De teamopdrachten van deze week gaan weer over vraag & antwoord. Net als bij les 1, 2 en 3 gaan jullie tijdens les 6, 7 en 8 weer bepalen welke hint in het raadsel naar het goede antwoord leidde. Dit kan een woord zijn, een zin of een afbeelding. In de toets van les 4 heb je hier weer mee geoefend. Welk woord in het raadsel over ‘het internaat’ was ook al weer de hint naar de goede oplossing?” Pak eventueel het raadsel op blz. 34 en 35 ‘Het internaat’ er weer bij. DDU. “De hint was het woord ‘zondagochtend’, want op zondag wordt er nooit post rondgebracht. In dit geval is de hint een woord, maar de hint kan dus ook een afbeelding zijn. Voordat je gaat lezen, lees je de vragen in het teamboekje door. Dan ga je lezen. Je leest ook het antwoord onder het flapje. Dan lees en kijk je terug. Plak een memo op de hint die naar het goede antwoord leidde. Je kan de hint checken door jezelf de volgende vraag te stellen: ‘Als dit woord of deze afbeelding er niet had gestaan, had ik het antwoord dan kunnen weten?’ Na het zelfstandig lezen ga je met je maatje de memo’s vergelijken. Samen met het team bepalen jullie welk antwoord jullie in het teamboekje opschrijven. Lees de opdrachten goed door en bedenk aan welke opdrachten je vandaag als team kunt werken. Denk aan de samenwerkvaardigheden waar jullie aan willen werken en denk ook aan de tips en tops die jullie de vorige keer hebben gekregen.” Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.</p>
tijd	<u>5 minuten</u>
tijd klaar	<p>2. Zelfstandig lezen: bladzijde 36 t/m 43 (behalve het antwoord op blz. 39), memo’s plakken op mogelijke hints.</p> <p><u>15 minuten</u></p> <p>aanvullen woordenlijst</p>
tijd	<p>3. Maatje: memo’s vergelijken en verduidelijken.</p> <p><u>5 minuten</u></p>
tijd GH	<p>4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 38 en 39 en het uitvoeren van de teamopdrachten.</p> <p><u>20 minuten</u></p>
///	<p>5. Groep. Laat de teams vertellen welke hints ze naar het goede antwoord leidde. Stimuleer ze om het te bewijzen met aanwijzingen uit de tekst.</p> <p>Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.</p>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH	<p>1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerkdoel dat de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
GH	<p>2. Woordmuur. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep.” Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje.</p>
///	<p>Elk team dat het woord goed raadt en/of een woord goed uitlegt: punten.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkvaardigheid - woorden van de week - lezen en teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten



Les 7

Lesdoel - De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 44 t/m 49
- teamboekje, les 6-10
- werkschrift, woorden van de week
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.

tijd 5 minuten

klaar woordenlijst aanvullen

2. Woorden van de week. "Bespreek de woorden 5 t/m 8 en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur.**

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

"De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.

1. Uitleg. "Tijdens les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag en tijdens les 8 heb je nog de tijd voor het afmaken van de opdrachten. Voordat je in het boek gaat lezen, lees je de opdracht in het teamboekje nogmaals goed door. Overleg welke opdrachten jullie vandaag gaan maken. Dat schrijf je op bij planning. De opdracht van vandaag gaat op dezelfde manier als de opdracht die bij de vorige les hoorde. Eerst gaan jullie zelfstandig lezen. Let op: je mag nog niet het antwoord op bladzijde 47 lezen! Alleen de nieuwe onderzoeksdirecteur mag dit. Nadat jullie het raadsel hebben opgelost door goede vragen te stellen, gaan jullie weer verder met de teamopdrachten. Denk aan de tips en tops die je bij les 6 gekregen hebt van de groep. Gebruik die bij de opdrachten van vandaag."

2. Zelfstandig lezen: blz. 44 t/m 49 (uitgezonderd het antwoord op blz. 47) en memo's plakken op eventuele hints.

tijd 5 minuten

	3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 46 en 47 en het uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	5. Groep. Laat de teams vertellen welke hints ze tot het juiste antwoord hebben geleid en welke vragen goed waren om te stellen. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team al een opdracht klaar had en daar punten voor heeft gekregen. Heb aandacht voor het oplossen van het raadsel en hoe de samenwerking verliep. Vraag ook welke hint ze uiteindelijk naar het goede antwoord leidde. Bespreek de opdrachten die zijn beoordeeld. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen (zie teamboekje met antwoorden). De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht ter beoordeling inleveren.
GH	2. Woorden van de week. "Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep." Geef elk team een woord van de week, geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Elk team dat het woord goed raadt of woord goed uitlegt: punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten - punten en feedback
spel	Brain Game naar keuze
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en teamopdrachten



Les 8

- Lesdoel**
- De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt.
 - De leerlingen kunnen een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.

- Materialen**
- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 50 t/m 55
 - teamboekje, les 6-10
 - werkschrift, woorden van de week
 - kopieerblad, les 8 ('woordwebben')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - lezen en teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- tijd**
klaar
- GH**
→
///
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen, kijken of ze de juiste bladzijde opgeschreven hebben en of ze de betekenis van een woord kunnen omschrijven. Daarna schrijven ze met deze woorden betekenisvolle zinnen.
5 minuten
woordenlijst aanvullen
 2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat ze bedacht hebben bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer met punten. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.**
 3. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven welk woord, welke zin of andere hint in het raadsel ze naar het goede antwoord leidt en een casus kiezen en bepalen welke vragen ze kunnen stellen om tot het goede antwoord te komen.

- tip**
1. **Uitleg.** "Voordat je in het boek gaat lezen, neem de opdrachten in het teamboekje goed door. Overleg welke opdrachten jullie vandaag gaan maken. Vandaag komt er, net als in les 3, weer een opdracht bij. Bij de laatste opdracht mogen jullie zelf een raadsel uitkiezen die jullie al eerder hebben gelezen. Jullie gaan vervolgens vragen opschrijven die iemand kan stellen om tot het goede antwoord te komen. Dit moeten weer goede vragen zijn."
Oefen eventueel weer het stellen van goede vragen. Zie ook les 3.
"Ga nu weer zelfstandig lezen. Let op: je mag nog niet het antwoord op bladzijde 53 lezen! Alleen de nieuwe onderzoeksdirecteur mag dit. Nadat jullie het raadsel hebben opgelost door goede vragen te stellen, gaan jullie weer verder met de teamopdrachten. Denk aan de tips en tops die je bij les 7 gekregen hebt van de groep. Gebruik die bij de opdrachten van vandaag."
 2. **Zelfstandig lezen: blz. 50 t/m 55 (uitgezonderd het antwoord op blz. 53) en memo's plakken op eventuele hints.**

tijd	<u>5 minuten</u>
	3. Maatje: memo's vergelijken en verduidelijken.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Teamopdrachten. Oplossen van het raadsel op blz. 52 en 53 en het uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	5. Groep. Laat de teams vertellen welke hints ze tot het juiste antwoord hebben geleid. Vraag ze welke casus ze hebben uitgezocht en welke vragen iemand kan stellen om tot het goede antwoord te komen. Laat andere teams nadenken over nog meer goede vragen bij die casus.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.

GH **1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar had en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen (zie teamboekje met antwoorden). De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dat hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht ter beoordeling inleveren.

2. Woorden van de week. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben. Bij elk web past een woord van de week. Dat woord schrijf je in het midden."
Geef tijd voor het maken van het werkblad.

facultatief (Voordat de antwoorden besproken worden in de groep kunnen de leerlingen eerst hun antwoorden vergelijken met hun maatje.)

Laat de leerlingen per web steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht

facultatief

- boekenclub: "Wie gaat er lezen?"
- logboekje: "Voor de volgende les weer meenemen naar school!"



Les 9

Lesdoel - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen

- 'Wie heeft het gedaan?', blz. 56 t/m 63
- werkschrift, woorden van de week
- toetsboekje, toets les 9
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- lezen en teamopdrachten

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst, de woordmuur of het teamwoordenboek.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

- 1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.**
- 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.**
- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 56 t/m 63 en maken van de vragen.

tijd 20 minuten
klaar woordenlijst, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

tip *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een boekrecensie schrijven over 'Wie heeft het gedaan?'.

tip *Er kan ook gekozen worden om de schrijfpdracht van les 5 te spreiden over twee lessen. Breng dan meer verdieping aan in de schrijfpdracht van de afgelopen week.*

1. Uitleg. "Vandaag ga ik alvast de uitleg geven van de schrijfpdracht voor morgen. We hebben het boek bijna uit en hebben gemerkt dat dit een ander soort boek is als die we meestal lezen. Elk raadsel is een klein verhaaltje. Maar wat vinden jullie eigenlijk van zo'n soort boek? Dat gaan jullie opschrijven in een boekrecensie. Een boekrecensie kan snel geschreven zijn. Je kan zeggen: 'Wij vinden dit boek leuk.' Maar welke woorden zou je nog meer kunnen gebruiken,

DDU afgezien van de woorden leuk of stom?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "Je kan een boek interessant vinden, of vreemd, of leerzaam."

2. Opdracht. "Tijdens les 10 gaan jullie een boekrecensie schrijven. Als team deel je natuurlijk niet allemaal dezelfde mening. De verschillende meningen mogen worden opgeschreven. Denk vandaag alvast na over wat jij van het boek vindt. Welk raadsel vond je het leukst? Waarom? Zou jij dit boek aanraden aan iemand anders?"

tijd 5 minuten

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE & BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Opdracht. "Als het goed is heeft iedereen het logboekje weer meegenomen. Vorige week hebben jullie afgesproken welke opdracht jullie deze week thuis gingen maken. Vandaag bespreek je deze opdracht. Vertel om de beurt aan elkaar met welk boek je de opdracht gemaakt hebt en hoe je de opdracht gemaakt hebt. Daarna geef je elkaar tips & tops."

tijd 10 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

/// Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor volgende week.*

2. Opdracht. "De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. Eerst vertel aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou."

tip *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan het een stukje lezen uit een boek van school.*

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. "Vertel nu aan elkaar waarom je een tip of een top gegeven hebt en leg goed uit waarom."

tijd 5 minuten

5. Groep. Bespreek hoe het gegaan is met de opdrachten. Als er problemen waren (bijvoorbeeld iemand had de opdracht niet gemaakt) bedenk dan met elkaar daar oplossingen voor. Geef punten voor 'Maak de opdracht af'.

/// tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan tops geven.*

FACULTATIEF: TECHNISCH LEZEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. "Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Dit zijn woorden uit het verhaal die een leesmoeilijkheid hebben, zoals bijvoorbeeld woorden met een -c-, woorden met -eau, hele lange woorden of leenwoorden uit het Engels of Frans. Hoe vaker je een woord leest, hoe makkelijker en sneller je de woorden kunt lezen als je ze een volgende keer tegenkomt."

2. Lees de woorden van les 9 in het teamboekje hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 controleert of de woorden goed gelezen worden.

Wisselen van beurt.

tijd 5 minuten

→ Noteer welke leerlingen de rijtjes correct en vloeiend kunnen lezen (kopieerblad 'vloeiend lezen').

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

facultatief

- boekenclub: "Wie leest volgende week?" **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: "Deze nemen jullie weer mee naar huis."

vooruitblik - schrijf-/tekenopdracht
 - teamopdrachten afmaken
 - woordenlijst en teamopdrachten inleveren

tip **Speel een Brain Game naar keuze.**



Les 10

Lesdoel - De leerlingen kunnen een boekrecensie schrijven over het boek 'Wie heeft het gedaan?'

Materialen - 'Wie heeft het gedaan?'
- teamboekje, les 6-10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijf-/tekenopdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)

vooruitblik - teamopdrachten afmaken
- schrijf-/tekenopdracht
- teamboekjes en woordenlijst inleveren

WOORDEN VAN DE WEEK

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.

2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJVEN: BOEKRECENSIE

Doel: De leerlingen kunnen een boekrecensie schrijven over het boek 'Wie heeft het gedaan?'.

DDU **1. Terugblik.** "We hebben inmiddels het boek uit en alle raadsels zijn opgelost. Welk raadsel vond jij het leukst om op te lossen?" **DDU.**

2. Opdracht. "Tijdens les 9 hebben jullie al nagedacht over de schrijfopdracht van vandaag. Jullie gaan een boekrecensie schrijven over het boek. Jullie omschrijven wat jullie van het boek vonden, waarom en of je het boek zou aanraden aan iemand anders. Als jullie klaar zijn mogen jullie een tekening bij het boek maken."

tijd 35 minuten

klaar tekening bij het boek maken

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

3. Groep. Laat een aantal teams zijn boekrecensie presenteren. Geef de teams die er in geslaagd zijn alle punten van de afvinklijst te verwerken in hun tekst punten voor 'Maak de opdracht af'. Geef de andere teams de mogelijkheid voor het stellen van vragen en laat de groep tips en tops geven. De teams kunnen deze tips en tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 10 minuten

4. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

5. Afmaken teamopdrachten. Indien de opdrachten niet af gekomen zijn, geef dan tijd om dit te doen. Laat de teams een samenwerkingvaardigheid noemen waar ze trots op zijn deze week.

tip **→** *Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfopdracht te voldoen.*

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen.

- 1. Uitleg.** “Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen.”
- 2. Opdracht.** “We gaan deze keer iets algemener naar onze voorspellingen kijken, omdat elk raadsel een klein verhaaltje was. Het was hierom moeilijk een voorspelling te doen over hoe het bijvoorbeeld zal aflopen. Maar we kunnen wel aangeven of het boek voldeed aan onze verwachtingen.” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor actief luistergedrag en juiste argumenten.**
- GH**
///
tip *Als leerlingen moeite hebben met het onderbouwen van hun mening, model dan voorbeelden van argumenten.*

AFRONDING

- facultatief** **1. Schatkist.** “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. Op jullie teamlijst heb je geschreven welke woorden je gebruikt hebt voor het maken van een mooie zin. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende week. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”
- ///** **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**
- tip** *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste bladzijden genoteerd heeft en een betekenisvolle zin heeft bedacht bij elk woord. Gebruik deze informatie om volgende week de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijke naamwoorden).*
- GH**
/// **3. Terugblik.** “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.” **Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Maak het team van de week bij de volgende les bekend.**
- 4. Vooruitblik.** “De volgende keer lezen we in een nieuw boek.”



Antwoorden bij het teamboekje

Les 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis volgens het woordenboek.
Antwoord 7,5 punten per juiste betekenis	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.
Opdracht 2	Synoniemen
Antwoord 10 punten	'Eigenaardig' betekent een beetje vreemd. Andere woorden voor 'gewoon' zijn alledaags, normaal, niets bijzonders. Eigenaardig en gewoon zijn geen synoniemen, het zijn antoniemen.
Opdracht 3	Uitdrukkingen en spreekwoorden
Antwoord 10 punten per juiste betekenis	Over het hoofd zien betekent dat je iemand of iets niet hebt opgemerkt. Voor dag en dauw betekent voor het aanbreken van de dag, heel vroeg. Bij het ochtendgloren betekent het doorbreken van het licht bij het begin van een dag.

Klaaropdracht	
per teambon	
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> het antwoord is correct het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> het antwoord is correct het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> het antwoord is correct het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Opdracht 1	Welke hints in het raadsel 'Wat deed jij hier?' (blz. 12-13) leiden naar het goede antwoord?
Antwoord 25 punten	- In de inleiding: Het is zomer, de airconditioner is kapot. - Blz. 13: De boekhouder was z'n trui kwijt + afbeelding van de trui.
Opdracht 2	Welke hint in het raadsel 'De stille getuige' (blz. 18-19) leidt naar het goede antwoord?
Antwoord 25 punten	- Blz. 19: de afbeelding van de kinderwagen.
Opdracht 3	Welk deel van de zin in het raadsel 'De matroeskja...' op blz. 24 leidt naar het goede antwoord?
Antwoord 25 punten	- Blz. 24: 'Zonder tegen één van zijn personeelsleden te zeggen dat het de matroeskja was die weg was...'
Opdracht 4	Kies een casus (t/m blz. 27). Welke goede vragen kun je stellen om tot het goede antwoord te komen?
Antwoord 25 punten	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Voorbeelden: - Zijn de afbeeldingen in dit raadsel belangrijk? - Gedraagt ... zich vreemd? - Speelt de plek/de tijd/het weer een rol?

Schrijfopdracht	
Opdracht 1	De leerlingen kunnen een raadsel verzinnen met een verrassende clou.
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het onderwerp van het raadsel is simpel gehouden. De clou is verrassend. Het raadsel is duidelijk beschreven. Er is een hint verstopt, maar wel vindbaar. De spelling is juist. Het raadsel ziet er netjes uit.
20 punten	
20 punten	
15 punten	
15 punten	
10 punten	

Les 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week	
Opdracht 1	Zoek de woorden van de week op in het (spreek-)woordenboek en noteer de betekenis volgens het woordenboek.
Antwoord 5 punten per juiste betekenis	Afhankelijk van welk woordenboek er gebruikt is, maar de betekenissen moeten overeenkomen met de betekenissen uit het overzicht van de woorden van de week.
Opdracht 2	Tekenen
10 punten per juiste betekenis	De betekenissen van 'oase' en 'vallei' komen duidelijk naar voren in de illustraties.
Opdracht 3	Uitdrukkingen en spreekwoorden
10 punten per juiste betekenis	In de ban van betekent dat je zo erg in iets geïnteresseerd bent dat je je aandacht alleen nog maar daarop kunt richten. Als je iets in acht neemt, voer je iets met beleefdheid uit, je respecteert het.
Opdracht 4	Woord en betekenis
10 punten per juist ingevulde studiewijzer	De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven. Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Klaaropdracht	
per teambon	
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • het antwoord is correct • het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • het antwoord is correct • het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • het antwoord is correct • het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Opdracht 1	Welke hint in het raadsel 'Een onmogelijke cel' (blz. 38-39) leidt naar het goede antwoord?
Antwoord 25 punten	- De afbeelding van het bultje zand.
Opdracht 2	Welke hints in het raadsel 'Een vreemdeling in het veld' (blz. 46-47) leiden naar het goede antwoord?
Antwoord 25 punten	- Blz. 47: de man ligt onder een boom - Blz. 47: geen voetstappen of bandensporen - Blz. 47: de man heeft een rugzak om
Opdracht 3	Welk woord in de inleiding van het raadsel 'Een regenachtige zaterdag thuis' (blz. 52-53) is een goede hint om tot het antwoord te komen?
Antwoord 25 punten	- Blz. 52: het woord 'regenachtig'
Opdracht 4	Kies een casus. Welke goede vragen kun je stellen om tot het goede antwoord te komen?
Antwoord 25 punten	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Voorbeelden: - Zijn de afbeeldingen in dit raadsel belangrijk? - Gedraagt ... zich vreemd? - Speelt de plek/de tijd/het weer een rol?

Schrijfopdracht	
Opdracht 1	Schrijf een boekrecensie over 'Wie heeft het gedaan?'
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een korte en kloppende samenvatting aanwezig. • Er zijn drie dingen genoemd die de leerlingen goed vinden aan het boek. • Er zijn twee dingen genoemd die de leerlingen minder goed vinden aan het boek. • De leerlingen hebben beschreven of de schrijver in haar doel geslaagd is. • De leerlingen hebben een conclusie geschreven en geven hierin aan of ze het boek aanraden aan anderen. • Er is een beoordeling in sterren gegeven. • De zinnen zijn goed opgebouwd. • Er is gebruik gemaakt van interpunctie.
10 punten per argument	
10 punten per argument	
10 punten	
10 punten	
5 punten	
10 punten	
5 punten	



Antwoorden toetsen
'Wie heeft het gedaan?' - Victor Escandell

ANTWOORDEN TOETS – les 4

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200



BL	1	A algemeen, zinsverbanden
	2	C, blz. 29 onderaan
	3	A, blz. 30 bovenaan
	4	D, algemene kennis
	5	D, blz. 34 onderaan en blz. 35 onderaan
WS	6	Een casus is een gedetailleerde beschrijving van een situatie.
	7	Iets wordt een routine als je ergens ervaring in krijgt doordat je steeds hetzelfde doet.
	8	ter beoordeling van de leerkracht
	9	B
	10	C

ANTWOORDEN TOETS – les 9

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200



BL	1	C, blz. 56
	2	A, blz. 59 onderaan
	3	A
	4	A
	5	C
WS	6	Als je een teug neemt, slik je vloeistof in één keer door.
	7	Als je meedogenloos bent houd je geen rekening met het verdriet van een ander.
	8	<i>ter beoordeling van de leerkracht</i>
	9	D
	10	B



Kopieerbladen
woordenschat en schrijfoopdrachten

Kopieerblad les 3: 'Wie heeft het gedaan?'

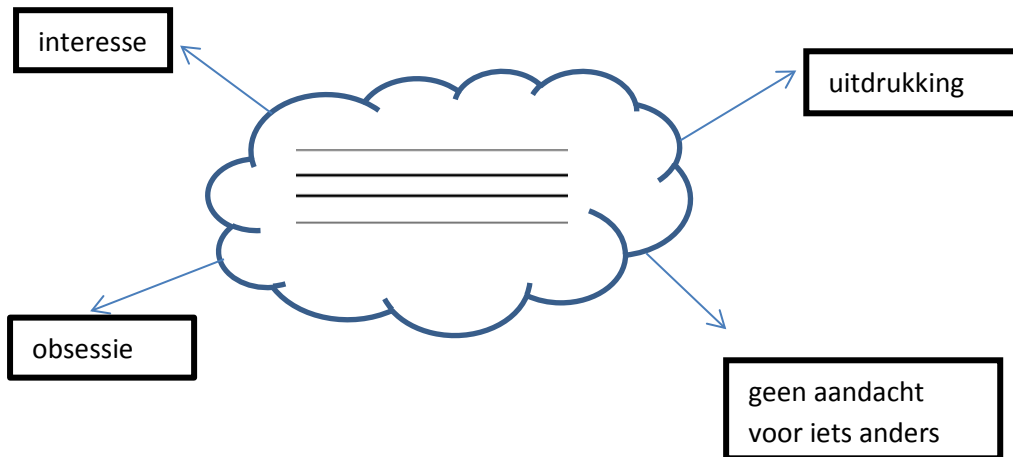


Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de zin het woord in dat het best past.

1.	Marie stak haar vinger op, maar juf Lisa heeft haar Nu weet Marie niet wat ze moet doen.	
2.	Ik heb de laatste voetbalplaatjes weten te!	
3.	Die klant in de supermarkt gedraagt zich wat Zou ze iets gestolen hebben?	
4.	Ik zou graag een inbrengen, zodat we er met elkaar over kunnen praten en een oplossing kunnen vinden.	
5.	Mijn gezicht weer als mijn moeder vertelt dat mijn vader morgen thuis komt.	
6.	De vogels begonnen te fluiten van de dag.	
7.	Wij gaan de onderzoeksresultaten, zodat we een samenvatting kunnen schrijven van de uitkomsten.	
8.	Om mee te gaan op die excursie moesten wij opstaan.	
9.	Als we iedere ochtend voor het fruit eten oefenen met het opzeggen van de tafels, wordt het een en kunnen jullie het veel beter onthouden.	
10.	Die oude vaas heeft mijn oma ooit bij een gekocht.	
11.	Een dynamo is eigenlijk een van je fietslamp.	
12.	Mijn opa woont op van een flatgebouw.	

Kopieerblad les 8: 'Wie heeft het gedaan?'

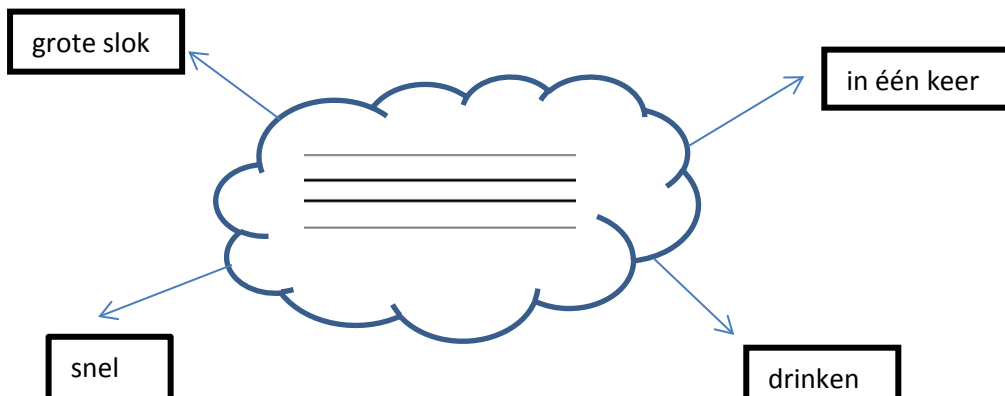
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



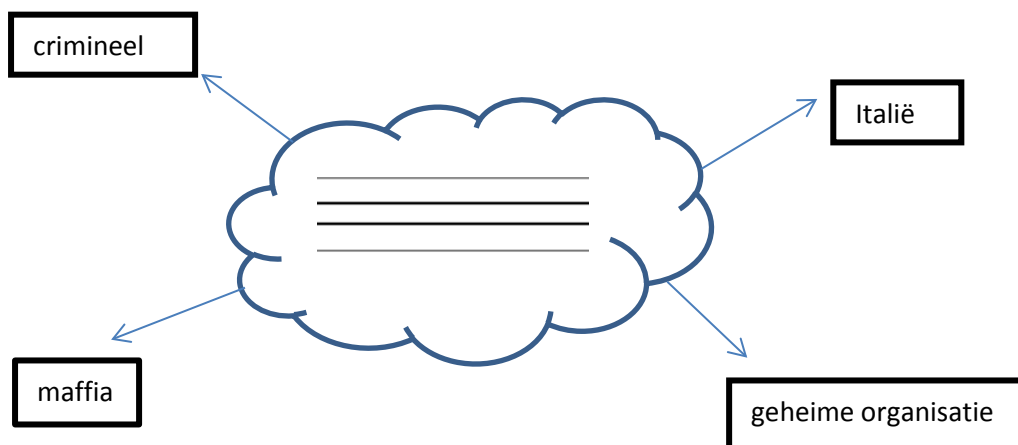
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



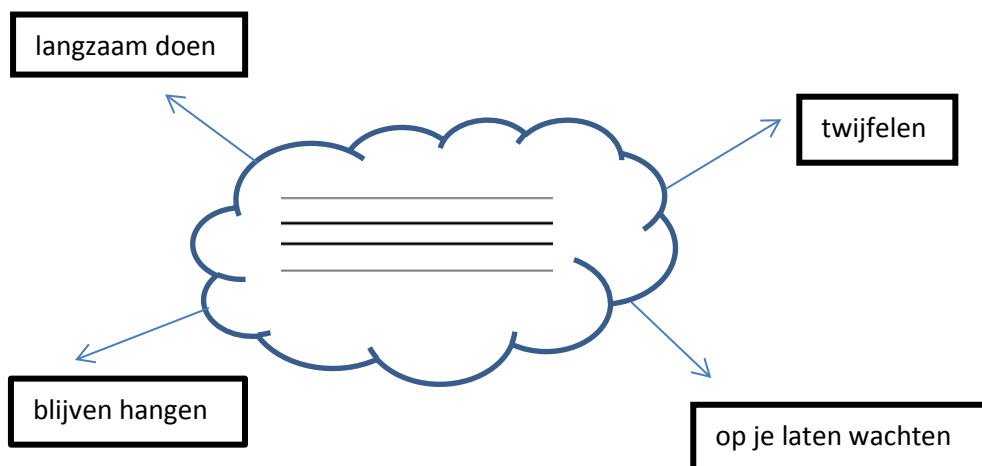
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



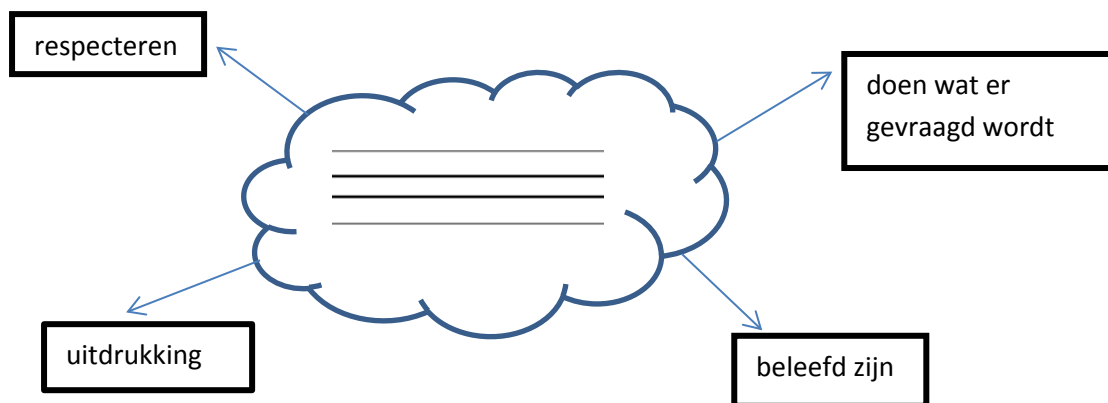
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



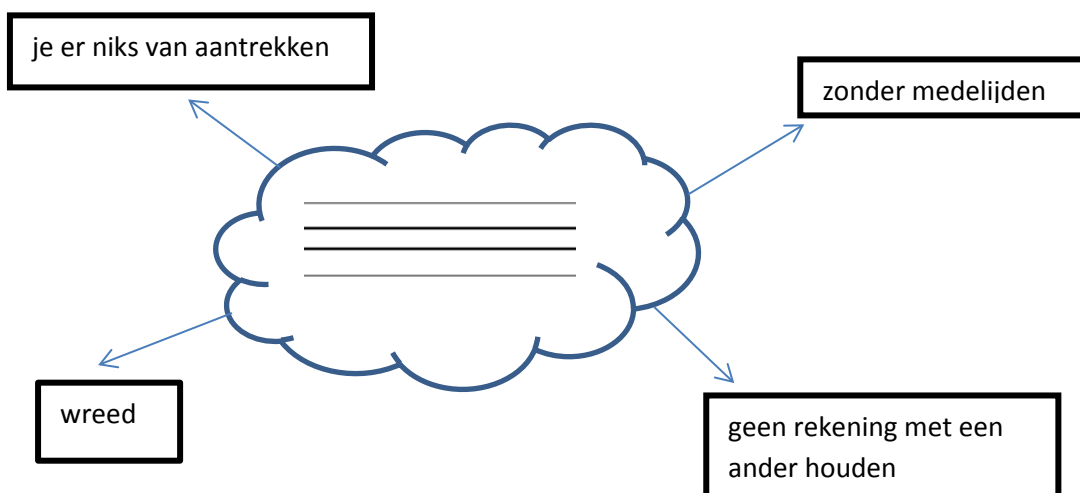
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?



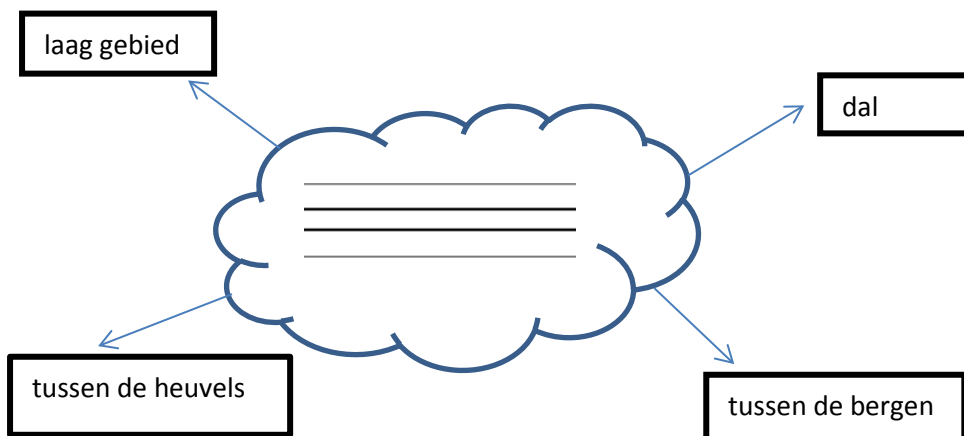
7. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



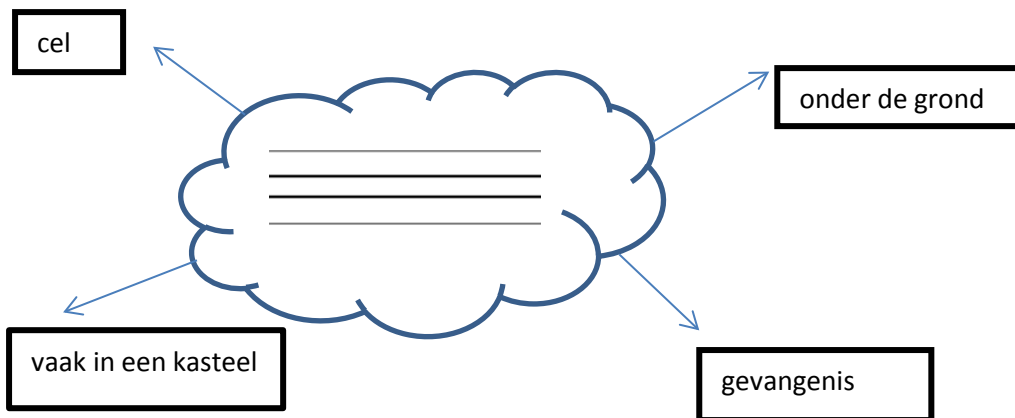
8. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



9. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



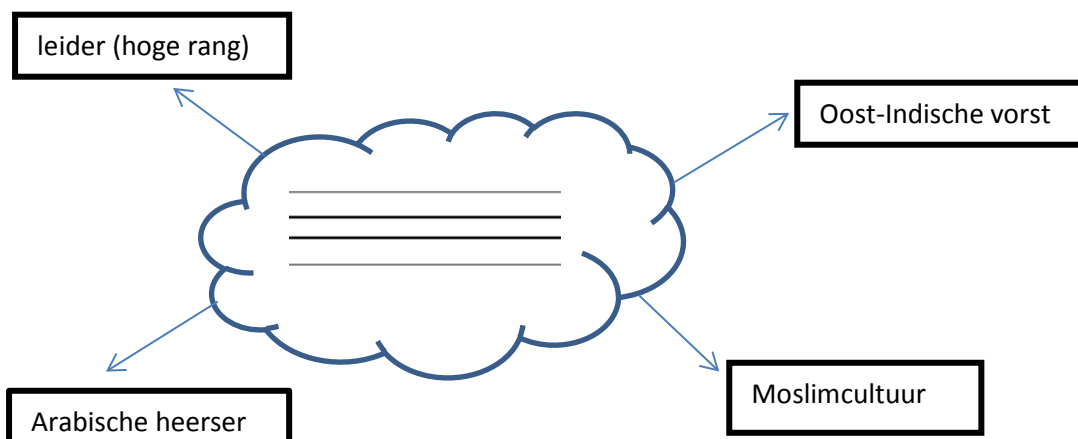
10. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



11. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



12. Welk woord van de week past **het beste** in de wolk?



Teamnaam:

KOPIEERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 5

VERBEELDING/LOGICA

PUNTEN:

NIVEAU / MOEILIJK:
☆☆☆☆☆☆☆☆

1

2

3

4

5

ANTWOORD:

Teamnaam:

KOPIERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 10

BOEKRECENSIE 'WIE HEEFT HET GEDAAN?'

SAMENVATTING:

DIT VONDEN WIJ GOED AAN HET BOEK:

DIT VONDEN WIJ MINDER GOED AAN HET BOEK:



DE SCHRIJFSTER IS WEL/NIET IN HAAR DOEL GESLAAGD, OMDAT:

ONZE CONCLUSIE:



Groep:
Leerkracht:
Periode:

Naam leerling _____

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
